

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Sosiaali- ja terveyslautakunta vastaa Tampere-Orivesi-yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä. Toiminta koostuu viidestä palvelukokonaisuudesta, jotka ovat ikäihmisten palvelut, lasten, nuorten ja perheiden palvelut, vastaanottopalvelut, psykososiaalisen tuen palvelut sekä sairaalapalvelut. Lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat myös sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasohjaus, hallinto ja kehittäminen.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteutti vuonna 2021 kaupunginhallituksen hyväksymiä kaupunkitasoisia toiminnan painopisteitä, joita olivat muun muassa lasten ja nuorten hyvinvointierojen kaventaminen, toiminnan ja palveluprosessien uudistaminen sekä työnteekijäkokemuksen parantaminen. Muita lautakunnan toiminnan painopisteitä olivat sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden ja oikea-aikaisuuden varmistaminen, tuloksellinen ja vaikuttava palvelujen järjestäminen sekä päihde- ja mielenterveyspalvelujen vahvistaminen.

Koronapandemia hallitsi myös vuotta 2021, minkä johdosta toiminnassa painottui edellä mainittujen lisäksi pandemian kokonaisvaltainen hallinta. Tämä kattoi varautumisen, palvelujen uudelleen järjestelyt, laajamittaisen rokotustoiminnan, tartuntojen jäljityksen, koronapotilaiden hoidon, kaupunkilaisen ohjauksen ja neuvonnan sekä tiedottamisen.

Toiminnalle asetettuja painopisteitä onnistuttiin toteuttamaan poikkeusolosuhteet huomioon ottaen hyvin. Suurimmat haasteet liittyivät pandemian aiheuttamiin muutoksiin toiminnassa ja palvelutarpeissa, osaavan henkilöstön saatavuuteen sekä henkilöstön jakamiseen. Toisaalta digitaalisten palvelujen käyttö lisääntyi merkittävästi ja uudenlaisia tapoja asiakkaiden kohtaamiseen ja avun tarjoamiseen kehitettiin pandemian vaikutuksesta.

Vuoden 2021 alussa osa Tampereen kaupungin mielenterveys- ja päihdepalveluista yhdistyi Tampereen yliopistollisen sairaalan psykiatrian kanssa. Vuoden alussa toimintansa aloitti myös uusi sairaalapalvelujen palveluryhmä, joka kokoaa yhden johdon alle kaupungin oman vuodeosastohoidon ja kuntoutuksen sekä Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä hankittavat erikoissairaanhoiton ostopalvelut. Molemmilla organisaatiouudistuksilla tavoitellaan asiakaslähtöisiä hoitoketjuja ja palvelujen saatavuuden turvaamista.

Palveluverkon kehittämisessä otettiin huomioon laajentuvat ja muuntuvat palvelutarpeet sekä tilojen käytön tehostaminen. Alkuvuodesta otettiin Tullinkulmassa käyttöön uusi hammashoitola, jonne keskitettiin hammashoidon palveluja. Samalla Tullinkulmaan keskitettiin myös lasten, nuorten ja perheiden palveluja sekä kouluterveydenhuollon palveluja. Perhepalvelujen sosiaalityö sai uudet tilat Hermiaan, ja kotihoito uudet tiimitilat Linnainmaalle. Myös Pispalan neuvola sai uudet tilat Tipotien terveysaseman yhteydestä.

Sarviksen kiinteistössä Hatanpäällä valmistui peruskorjauksen ensimmäinen vaihe, ja sinne keskitettiin aikuissosiaalityön palvelut sekä tukipalvelut. Lisäksi Koukkuniemen Männistön peruskorjaus valmistui.

Kesäkuussa 2021 eduskunta päätti, että sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy perustettaville hyvinvointialueille 1.1.2023. Sote-uudistukseen valmistauduttiin jo tätä ennen kehittämällä palveluja Pirkanmaan tulevaisuuden sote-keskus (PirSOTE)- ja Kohti maakunnallista sotea Pirkanmaalla (KOMAS) -hankkeissa. Uudistuksen etenemisen varmistuttua käynnistyi toiminnallisen muutoksen rinnalla myös valmistautuminen hallinnolliseen muutokseen. Tampereen kaupungin osalta uudistusta koordinoi kaupunkitasoinen Sote-siirto ja toiminnan jatkuvuus -projekti, jonka tavoitteena on huolehtia yhteistyössä hyvinvointialueen valmistelusta vastaavien kanssa henkilöstön ja toimintojen sujuvasta luovutuksesta sekä toiminnan häiriötömästä jatkuvuudesta.

Lautakunnalle asetettujen toiminnan tavoitteiden toteuma

Sosiaali- ja terveyslautakunnalle asetettiin vuoden 2021 talousarviossa 8 sitovaa toiminnan tavoitetta. Vuoden lopun tilanteessa kaikki tavoitteet toteutuivat. Tavoitteiden eteneminen on kuvattu tarkemmin alla olevassa taulukossa.

Nro	Toiminnan tavoite 2021	Tavoitteen toteuma (tammi-joulukuu 2021)	
4	Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa	Ikäihmisistä (yli 75-vuotiaat) 91,6 % asuu kotona, 7,3 % tehostetussa palveluasumisessa ja 1,1 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Tavoite toteutui.	+
5	Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Kotihoidon asiakkaiden kaikki sairaalavuorokaudet vähenivät 9,8 % (-7294 vrk.) vuoden 2020 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kotihoidon asiakkaiden suunnittelemattomat sairaalavuorokaudet vähenivät yhteensä 8,1 % (-4446 vrk.). Erityisesti ovat vähentyneet kotihoidon asiakkaiden erikoissairaanhoiton suunnittelemattomat sairaalavuorokaudet, missä vähennystä tapahtui 14,9 % (- 3672 vrk.) vuoteen 2020 verrattuna. Tavoite toteutui.	+

6	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on enintään 5,7 %	Lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä (0-17-vuotiaat) on 5,5, %. Tavoite toteutui.	+
7	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun edelliseen vuoteen verrattuna	Asunnottomuus väheni yksin elävien osalta 35 henkilöllä (2021: 259 ja 2020: 294) ja perheiden osalta 3 perheellä (2021: 4 ja 2020: 7). Pitkäaikaisasunnottomuus kääntyi laskuun. Vuonna 2021 pitkäaikaisasunnottomia oli 67 henkilöä, kun vuonna 2020 heitä oli 76. Tavoite toteutui.	+
9	Asiakaskokemus on parantunut terveysasemilla ja suun terveydenhuollossa	Asiakaskokemus parani suun terveydenhuollon palveluissa tulokseen 72 (2020: 69) ja terveysasematoiminnassa tulokseen 66 (2020: 63). Asteikko on -100:sta 100:aan. Tavoite toteutui.	+
11	Digitaalisten palvelujen käyttöaste on parantunut vahvan tunnistautumisen sote-palveluissa	Koronarokotusten ajanvarausten vuoksi vahvan tunnistautumisen asiointimäärät ovat hyvin korkeat. Potilastietojärjestelmä Pegasoksen sähköisten asiointien määrä oli yli kaksinkertainen vuoteen 2020 verrattuna. Ratinan ja Messukeskuksen ajanvaraukseen käytetyssä järjestelmässä oli yli 300 000 kirjautumista. Muiden palvelujen osalta kirjautumisen syytä ei pystytty tilastoista selvittämään. Terveysasemien uuden toimintamallin myötä sähköisten yhteydenottojen määrä terveysasemille on lisääntynyt. Tavoite toteutui.	+
42	Työvoimakustannukset ovat vuosisuunnitelman mukaiset	Sosiaali- ja terveyspalvelujen työvoimakustannusten toteuma on 0,3 milj. euroa (0,1 %) talousarviota pienempi. Henkilöstökulut toteutuivat 0,9 milj. euroa talousarviota pienempinä ikäihmisten palvelujen ja suun terveydenhuollon rekrytointihaasteiden vuoksi. Erytisesti ikäihmisten palvelujen vakansseihin saatiin huonosti hakijoita ja palveluryhmässä oli vuoden lopussa avoinna 162 vakanssia. Vastaavasti massarokotuspisteen ja terveysasemien henkilöstömenot sekä eläkemenoperusteiset maksut ylittyivät. Työvoimavajetta on korvattu suun terveydenhuollossa ja sairaalapalveluissa työvoiman vuokrauksella ja ikäihmisten palveluissa tilapäisen kotihoidon ostoilla. Tavoite toteutui.	+
48	Lautakunnan tuottavuuskehitys on analysoitu tuottavuusmittareiden avulla	Sosiaali- ja terveyslautakunnan tuottavuuskehitystä on seurattu tuottavuusmittariston avulla. Tuottavuusmittarien raportointi ja analyysi sisältyi lautakunnan talousosioon. Kotihoidon, lastensuojelun, vammaispalveluiden, terveysasematoiminnan, asumispalveluiden sekä hyvinvointikeskuksen tuloksellisuuspiloteissa on määritelty kolmannesvuosittain seurattavat tuloksellisuusmittarit. Sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluryhmissä on kehitetty vuoden 2021 aikana tuottavuusmittaristoa jatkuvaan seurantaan. Tavoite toteutui.	+

Tuottavuus

Koronapandemia vaikutti merkittävästi vuoden 2021 toimintatuottojen ja -kulojen kasvuun. Asukaskohtaiset nettokustannukset kasvoivat 1,8 % edellisvuoteen verrattuna ja ne toteutuivat 1,0 % tavoitetta parempana. Asukaskohtaiset käyttökustannukset toteutuivat tavoitetta suurempina ja kasvoivat 5,7 % edellisvuoteen verrattuna, mikä aiheutui pääosin koronakustannuk-

sista. Valtion korona-avustukset kompensoivat aiheutuneet kustannukset täysimääräisesti. Koronan vaikutusten lisäksi palvelutarve on kasvanut mm. lastensuojelussa, vammaispalveluissa, päihde- ja mielenterveyspalveluissa sekä ikäihmisten palveluissa. Organisaatiomuutosten ja kirjausohjeiden muutosten vuoksi työvoimakustannukset ja palveluhankinnat eivät ole vertailukel-

poisia edelliseen vuoteen verrattuna. Asiakaskokemus on hyvällä tasolla ja se on hieman parantunut mittauksen piirissä olevissa yksiköissä. Sairauspoissaolot ovat alentuneet edellisvuodesta. Hankintaosaamista arvioitiin joka toinen vuosi tehtävällä kyselytutkimuksella; palvelualueen kokonaisindeksi oli hyvällä tasolla ja vahvistui hieman edellisestä mittauksesta.

Tuottavuusmittarit, Sosiaali- ja terveyslautakunta	TP 2020	TP 2021	Tavoite 2021	Ero
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-3 372	-3 433	-3 469	35
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-3 846	-4 064	-3 929	-135
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-939	-941	-942	0
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-2 478	-2 700	-2 600	-100
Täydentävät mittarit				
Asiakaskokemus	66	69	-	-
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	56,6	56,9	60,0	-3,1
Sairauspoissaolot, %	5,74	5,70	5,49	0,21
Hankintaosaaminen, taso (max 100)	-	65	67	-2
Tilatehokkuus, htm2/asukas	0,81	0,79	0,79	0,0
Asukasmäärä	241 009	244 315	244 500	-185

Tavoite 2021 on muutettu talousarvio 2021. Ero on tilinpäätöksen 2021 ja tavoitteen 2021 välinen ero.

Lautakunnan talous

Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimintakate toteutui 9,2 milj. euroa muutettua talousarviota parempana. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden aikana talousarviomuutoksia, jotka heikensivät lautakunnan toimintakatetta 16,6 milj. euroa. Talousarviomuutoksia ei kohdistettu arvioituihin korona-avustuksiin ja koronakustannuksiin, vaan ne näkyvät tilinpäätöksessä toimintatuottojen ja -kulujen ylityksinä. Tilinpäätöksessä nettomenojen kasvu on 26,2 milj. euroa eli 3,2 % edellisvuoteen verrattuna. Koronapandemia vaikutti merkittävästi talousarvion tulojen ja menojen toteumaan.

Toimintatuotot toteutuivat 42,4 milj. euroa budjetoitua suurempina, mikä johtui pääosin välittömien koronakustannusten kattamiseksi saaduista valtionavustuksista. Toimintatuotot kasvoivat 40,4 milj. euroa eli 35,4 % edellisvuoteen verrattuna. Maksutuotot toteutuivat budjetoitua parempina ikäihmisten palveluissa. Asiakasmaksulain 1.7.2021 voimaantulleiden muutosten vähentävä vaikutus maksutuottojen kertymään oli arvioitua pienempi. Myyntituottojen talousarviota suurempi toteuma johtui mm. valtion maksamista kustannuskorvauksista pakolaisten palveluihin sekä kotikuntalain mukaisten palvelujen laskutuksesta muilta kunnilta.

Toimintakulut ylittivät talousarvion 33,2 milj. eurolla, mikä johtui suurelta osin palvelujen ostojen toteumasta. Toimintakulut kasvoivat 66,5 milj. euroa eli 7,2 % edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstökulut toteutuivat budjetoitua pienempinä ikäihmisten palvelujen ja suun terveydenhuollon rekrytointi-

haasteiden vuoksi. Vastaavasti massarokotuspisteen ja terveysasemien henkilöstömenot sekä eläkemenoperusteiset maksut ylittyivät. Henkilöstövajetta jouduttiin korvaamaan palvelujen ostoilla. Palvelujen ostot ylittyivät asiakasmäärän, palvelujen kysynnän ja palvelutarpeen kasvusta johtuen. Palvelujen ostoissa oli merkittäviä ylityksiä etenkin koronatestaukseen liittyvissä laboratoriopalveluissa, vammaispalveluissa, päihde- ja mielen-terveyspalveluissa sekä ikäihmisten asumispalveluissa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmä toteutui budjetoitua suurempana pääosin lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kasvaneiden kustannusten sekä koronaviruspandemiasta johtuvan henkilökunnan ja omaisten suojautumisen vuoksi. Avustukset ylittivät talousarvion pakolaisten erityiskustannuskorvattavista kustannuksista sekä yksityisille palveluntuottajille maksettavista koronakorvauksista johtuen. Vuokrakulujen toteuma oli suunniteltua suurempi, mikä johtui koronavas-taanoton ja massarokotuspisteiden ja muiden tilamuutosten vuokravaikutuksista sekä ikäihmisten palvelujen koneiden ja laitteiden vuokrista. Muiden toimintakulujen ylityksessä näkyy Tesoman hyvinvointiallianssin toimijalle maksettu sopimuksen mukainen bonus, mikä aiheutui kustannusten alittumisesta ensimmäisellä neljän vuoden sopimusjaksolla (2018-2021) ja asetettujen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisesta. Lisäksi asiakasmaksuista kirjatut luottotappiot toteutuivat budjetoitua suurempina.

Koronapandemiasta aiheutuvia välittömiä kustannuksia toteutui noin 35,5

milj. euroa, mistä osa perustuu arvioon. Välittömiä kustannuksia aiheutui mm. koronatesteistä, massarokotusten järjestämisestä, suojavarustekustannuksista sekä tartuntojen jäljityksestä ja hoidosta. Pirkanmaan sairaanhoitopiiri (PSHP) laskutti aiheutuneita koronakustannuksia Tampereen kaupungilta. Toimintatuottoihin sisältyy koronakustannuksiin saatavaa valtionavustusta 39,7 milj. euroa. Avustuksen määrä perustuu toiminnan volyymia kuvaaviin tietoihin sekä valtionapuviranomaisen määrittämiin yksikkökorvauksiin. Toiminnot, joille avustus määritetään suoritteperusteisesti, ovat covid-19-testaus, covid-19-tartuntojen jäljittäminen, rokkottaminen covid-19-tautia vastaan ja covid-19-taudin sairaalahoito. Toimintokohtaisten avustuserien lisäksi avustuskokonaisuuteen sisällytettiin asukaslukuun pohjautuva laskennallinen erä kattamaan muita koronasta aiheutuneita välittömiä kustannuksia (mm. suojarusteet). Avustusta haettiin erikseen vuoden 2021 tammi-elokuun ja syys-joulukuun aikana syntyneisiin kustannuksiin. Syys-joulukuun osuus perustuu STM:lle lähetettyyn hakemukseen.

Investoinnit toteutuivat 0,7 milj. talousarviota alhaisempina, koska nuorisovastaanoton uudet tilat ja vastaanottotoiminnan lääkehuoltojärjestelmä sekä koneiden ja laitteiden uusimisia jäi toteuttamatta. Lisäksi opiskeluterveydenhuollon ensikertaisessa kalustamisessa kyettiin hyödyntämään toisaalta vapautuneita kalusteita ja osa kouluterveydenhuollon ja neuvoloiden uusista tiloista valmistuu vasta vuonna 2022.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero
Toimintatuotot			
Myyntituotot	52 026	51 346	680
Maksutuotot	52 118	50 834	1 284
Tuet ja avustukset	46 962	6 889	40 073
Vuokratuotot	97	135	-38
Muut toimintatuotot	1 721	1 322	399
Toimintatuotot yhteensä	152 924	110 527	42 397
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-178 298	-179 755	1 457
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-42 751	-42 034	-717
Muut henkilösivukulut	-6 935	-7 079	143
Palvelujen ostot	-661 567	-637 041	-24 527
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 875	-21 931	-2 944
Avustukset	-39 363	-37 996	-1 367
Vuokratulot	-33 458	-32 194	-1 264
Muut toimintakulut	-4 507	-566	-3 941
Toimintakulut yhteensä	-991 753	-958 595	-33 158
Toimintakate	-838 829	-848 068	9 239
Rahoitustuotot ja -kulut	96	0	96
Vuosikate	-838 734	-848 068	9 334
Poistot ja arvonalentumiset	-1 154	-1 959	806
Tilikauden tulos	-839 888	-850 027	10 140

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-1 117	-1 801	684	-1 623	-178	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	37	0	37	0		

SITOVAT ERÄT

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Sosiaali- ja terveyslautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-838 163	-847 400	9 237	-830 978	-16 422	0
Tampere Junior	-666	-668	2	-528	-140	0

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Sosiaali- ja terveyslautakunta, nettoinvestoinnit	-1 117	-1 801	684	-1 623	-178	0

Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palvelut sisältävät ennaltaehkäisevät palvelut (lähitorit, palveluliikenne sekä Kotitori), kotona asumista tukevien palvelujen kokonaisuuden sekä asumispalvelut (tehostettu palveluasuminen, palveluasuminen ja vanhainkoti). Kotona asumista tukevia palveluja ovat kotihoito tukipalveluineen, omaishoidon tuki yli 18-vuotiaille, päiväkeskustoiminta ja perhehoito. Asumispalveluihin ja kotihoitoon ohjaututaan asiakasohjausyksiköstä yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin kautta. Ikäihmisten palveluryhmän palveluja järjestetään Tampereella ja Orivedellä.

Ikäihmisten palveluryhmän palveluilla pyritään tukemaan monipuolisesti ikääntyvien elämää asuinympäristössään. Ennaltaehkäisevän työn sekä kotona asumista tukevilla palveluilla tuetaan asiakkaan toimintakykyä ja elämänhallintaa siten, että hän voi asua turvallisesti kotonaan. Ympäri vuorokautisen hoidon palvelut on tarkoitettu ikäihmisille, jotka eivät voi alentuneen toimintakykynsä takia asua omassa kodissaan kotihoitoon tai muiden kotona asumista tukevien palvelujen turvin.

Palvelukokonaisuuden talous

Ikäihmisten palvelujen toimintakate toteutui 2,9 milj. euroa talousarviota parempana. Kaupunginvaltuuston talousarviomuutoksissa palvelukokonaisuudelle kohdistettiin 2,2 milj. euron

lisäykset. Koronapandemiasta aiheutui välittömiä kustannuksia arviolta 1,9 milj. euroa. Valtion laskennallisiin yksikkökorvauksiin perustuvat koronavastuut olivat 2,6 milj. euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 5,2 milj. euroa budjetoitua suurempina tukien ja avustusten sekä myynti- ja maksutuottojen toteumasta johtuen. Tukien ja avustusten ylitys aiheutui pääosin valtion maksamista koronakustannusten korvauksista. Lisäksi Kelan työterveyshuollon korvaus ja projektien rahoitusosuudet toteutuivat suunniteltua suurempina. Myyntituottojen ylitykseen vaikutti sotaveteraanien kustannuksiin saadut valtionkorvaukset, kotikuntalain mukaan muilta kunnilta laskutetut kotikuntakorvaukset sekä aiheutuneisiin kustannuksiin perustuva Oriveden yhteistoimintaosuus. Maksutuotot toteutuivat suunniteltua suurempina tehostetun palveluasumisen volyymin kasvusta johtuen. Lisäksi asiakasmaksulain 1.7.2021 voimaantulleet muutokset eivät vähentäneet tehostetun palveluasumisen maksutuottoja aiemmin arvioidun mukaisesti.

Toimintakulut ylittivät talousarvion 2,3 milj. eurolla. Suurimmat ylitykset olivat tehostetun palveluasumisen ostoissa, mikä aiheutui hinnankorotuksista, palvelutarpeen kasvusta, kotikuntalain mukaisista kotikuntakorvauksista sekä asiakasmaksulain muutosten vaikutuksista. Oman toiminnan kotihoitoon

rekryointihaasteita paikattiin tilapäisen kotihoitoon ostoilla. Tarvikekustannukset ylittyivät koronapandemiasta johtuvan henkilökunnan ja omaisten suojautumisen vuoksi. Avustusten ylitys aiheutui pääosin yksityisille palveluntuottajille maksetuista koronasuojainkorvauksista. Koneiden ja laitteiden vuokrat ylittyivät, mikä johtui erityisesti lääkeautomaattien määrän lisäämisestä. Lisäksi asiakasmaksuista kirjatut luottotappiot toteutuivat budjetoitua suurempina. Vastaavasti henkilöstökulut alittivat talousarvion rekryointihaasteiden vuoksi. Hakijoita vakansseihin saatiin huonosti ja palveluryhmässä oli vuoden lopussa avoinna 162 vakanssia. Toimintakulujen ylityksessä näkyy myös palveluryhmälle kohdistettu osuus Tesoman hyvinvointialianssin toimijalle maksetusta bonuksesta, mikä kirjattiin palvelualueen yhteisiin eriiin.

Investoinnit alittivat talousarvion 0,1 milj. eurolla.

IKÄIHMISTEN PALVELUT

Toiminnan keskeiset muutokset

Palvelukeskukset muuttuivat syksyllä 2021 lähitoreiksi. Muutoksella yhtenäistettiin ja tehostettiin ohjausta ja neuvontaa ennaltaehkäisevissä palveluissa. Lähitoreille luotiin uusi toimintakyvyn arvioinnin malli ja ammattiryhmäkohtaiset toimintakykymittarit. Kotitorin toiminnalle kilpailutettiin uusi tuottaja (Sociala Oy) 1.9.2021 alkaen. Samalla kotitorin kotihoidon väestövastuualueen asiakasohjaus siirtyi kaupungin asiakasohjauksen vastuulle. Aluehallintovirasto otti väestövastuualueen kotihoidon valvontaansa syyskuussa. Tampereen kaupunki otti Tammelan ja Tampellan väestövastuualueen kotihoidon omaksi toiminnakseen aluehallintoviraston määräyksen mukaisesti 18.10.2021. Välimuotoista asumista ikääntyneille Tampereella ja Orivedellä-hanke toteutui suunnitelman mukaisesti. Tarvekartoitus, tiekartta ja asumisen konseptit valmistuivat. Mielenterveys- ja päihdeasioiden oppisopimuskoulutus aloitettiin yhteistyössä TREDU:n kanssa.

Vetovoimainen kotihoito -hanke päättyi syksyllä 2021. Hankkeella pyrittiin parantamaan kotihoidon laatua, asiakaskokemusta ja työntekijäkokemusta yhdessä henkilöstön kanssa. Lopputuloksena työn järjestely ja resurssipooli siirrettiin alueille, ja luotiin toimintaa ohjaava kotihoidon työntekijän käsikirja. Kotihoidon ja asiakasohjauksen moniammatillista yhteistyötä vahvistettiin työntekijäkyselyn, kotihoidon myöntämisen perusteiden koulutuksen, yhteisen käsikirjan ja säännöllisten aluepalaverien avulla. Digitaalisten palvelujen ja teknologian hyödyntämistä kotihoidossa lisättiin: kuvapuhelimien asiakasmäärä kasvoi 19 % ja lääkeautomaattien asiakasmäärä 108 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Asiakasmaksulain muutokset 1.7.2021 alkaen vaikuttivat meno- ja tulorakenteeseen. Asiakasmaksuun sisältyvät hygieniapalvelupaketit korvattiin asumisen ostopalveluyksiköillä. Kotihoidon asiakkaille tehtiin uudet maksupäätökset ja ympärivuorokautisten asumispalvelujen asukkaille uudet tulokset asiakasmaksun määrittämistä varten. Pandemia lisäsi hoitotarvikkeiden, suojavausteiden ja siivouksen kustannuksia. Vuoden 2021 aikana päivitettiin Pirkanmaan tasolla yhteiset kotihoidon ja ikäihmisten asumispalveluiden myöntämisen perusteet. Uusi InterRAI otettiin käyttöön sekä kotihoidossa että asumispalveluissa vuoden 2021 aikana.

Kotihoidon ja kotikuntoutuksen toimintaa vahvistettiin lisäresurssin avulla. Vanhuspalvelulain mukainen vähimmäishenkilöstömitoitus nousi vuoden 2021 alusta 0,55:een, ja vuoden 2022 alusta mitoitus nousee 0,6:een. Asumispalveluihin lisättiin 63 uutta tointa. Hoitohenkilöstön saatavuus on vaikeutunut, mikä on lisännyt osaltaan työn kuormittavuutta. Henkilöstön saatavuushaaste on lisännyt vuokratyövoiman käyttöä entisestään. Työperäisen maahanmuuton pilottihankeena asumispalveluihin saatiin 13 uutta hoiva-avustajaa loppuvuoden aikana. Pilotti jatkuu vuonna 2022.

Uusi tehostetun palveluasumisen 60-paikkainen yksikkö Männistö aloitti toimintansa Koukkuniemen alueella helmikuussa 2021. Koukkuniemen alueen kehittäminen jatkui myös Varpula-talon remontilla ja Lehtelä-talon purkamisen aloittamisella. Hoivapaikkojen puutteen vuoksi asumispalveluissa ostettiin 19 ylimääräistä suoraostopaikkaa puitesopimusten ulkopuolelta.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	58 842	53 690	5 152	49 650	0	4 040
Toimintakulut	-220 168	-217 885	-2 282	-212 399	-2 177	-3 310
Toimintakate	-161 326	-164 195	2 870	-162 748	-2 177	730
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-402	-502	100	-502	0	0

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Lasten, nuorten ja perheiden palveluihin sisältyvät äitiys- ja lastenneuvolapalvelut hyvinvointineuvolan toimintamallilla järjestettyinä, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, sosiaali- ja kriisipäivystys, sosiaalihuoltolain mukaiset perhepalvelut ja sosiaalityö, ehkäisyneuvolapalvelut, lasten ja nuorten poliklinikka, ehkäisevä päihdetyö, kasvatus- ja perheneuvonta, lastenpsykiatrinen arviointi ja avohoito, nuorisovastaanoton mielenterveys-, päihde- ja seksuaaliterveyspalvelut, puheterapia- ja palvelut, alle 21-vuotiaiden omaishoidon tuki, lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon palvelut sekä sosiaali- ja kriisipäivystys.

Palvelukokonaisuuden talous

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen toimintakate toteutui 2,7 milj. euroa talousarviota heikompana. Kaupunginvaltuuston talousarvionmuutoksissa palvelukokonaisuudelle kohdistettiin 9,5 milj. euron lisäykset. Koronapandemiasta aiheutui välittömiä kustannuksia arviolta 0,4 milj. euroa. Valtion laskennallisiin yksikkökorvauksiin perustuvat koronavastukset olivat 0,5 milj. euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 0,1 milj. euroa talousarviota suurempina, mikä johtui pääosin korona-avustuksista. Lisäksi lastensuojelun sijaishuollon perintätulot toteutuivat budjetoitua suurempina. Vastaavasti myyntituotot alittivat talousarvion, koska ulkopaikkakuntalaisten asiakkaiden määrä väheni perhetukikeskuksissa ja lastensuojelun ohjausyksikkö Luotsissa.

Toimintakulut ylittivät talousarvion 2,8 milj. eurolla, mikä johtui pääosin palvelujen ostoista. Lastensuojelun sijaishuollon ostoihin kohdistettiin vuoden aikana merkittävä lisätalousarvio. Suurimmat ylitykset muutettuun talousarvioon verrattuna olivat omaishoidontuessa sekä tulkkaus- ja työterveys- ja laboratoriopalveluissa. Palvelujen ostot kasvoivat yhteensä 3,5 milj. eurolla eli 6,4 % edellisvuoteen verrattuna. Kustannusten kasvun taustalla on mm. lastensuojelun sijaishuollon osastohoidon ja perhehoidon ja hoitovuorokausien kasvu, asiakkaiden ohjautuminen vaativan erityistason yksiköihin, avohuollon asiakasmäärän kasvu ja hintojen nousun vaikutus. Lisäksi lääke- ja hoitotarvikekustannukset sekä

ict-kaluston ostot ylittivät talousarvion. Vastaavasti henkilöstökuluissa syntyi säästöjä, koska kaikkia uusia vakansseja ei saatu täytettyä rekrytointihaasteiden vuoksi. Avustukset toteutuivat budjetoitua pienempinä johtuen alle 18-vuotiaiden omaishoitajien vapaiden peruuntumisista koronatilanteen sekä soveltuvien paikkojen riittämättömyyden takia. Toimintakulujen ylityksessä näkyy myös palveluryhmälle kohdistettu osuus Tesoman hyvinvointialianssin toimijalle maksetusta bonuksesta, mikä kirjattiin palvelualueen yhteisiin eriiin.

Investoinnit toteutuivat 0,5 milj. euroa talousarviota pienempinä. Nuorisovastaanoton uudet tilat jäivät toteuttamatta. Lisäksi opiskeluterveydenhuollon ensikertaisessa kalustamisessa kyettiin hyödyntämään toisaalta vapautuneita kalusteita ja osa kouluterveydenhuollon ja neuvoloiden uusista tiloista valmistuu vasta vuonna 2022.

LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUT

Toiminnan keskeiset muutokset

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja kehitettiin ja vahvistettiin. Työnjakoa tarkastettiin ja muun muassa hybridityötä kehitettiin Tays:n lasten- ja nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun kanssa. Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehitystyötä jatkettiin uudistamalla toimintatapoja ja keskittämällä toimijoita keväällä 2020 perustettuun nuorisovastaanottoon. Erityisesti matalan kynnyksen hoidollista työtä vahvistettiin.

Lastensuojelun sijaishuoltoon perustettiin loppuvuodesta 2021 uusi osasto. Osasto perustettiin Kuusikon perhetukikeskukseen vastaamaan kiireellisten sijoitusten kasvuun ja nykyisten osastopaikkojen riittämättömyyteen.

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut siirtyivät 1.1.2021 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiölle. Toisen asteen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto jäi edelleen kaupungin vastuulle. Opiskeluterveydenhuollossa korostuivat vielä aiempaakin enemmän nuorten mielenterveyden haasteet.

Lapsiperheiden ja lastensuojelun sosiaalityön prosessien ja työnjaon kehittäminen jatkui. Jälkihuoltovelvollisuuden laajeneminen 25 vuotta täyttäneisiin lisäsi edelleen jälkihuollon asiakasmäärää sekä tarvetta aikuissosiaalityön osaamisen vahvistamiseen.

Perhekeskumallia, monialaista palvelutarpeen arviointia ja vanhemmuuden tukea kehitettiin edelleen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa sekä osana Pirkanmaan tulevaisuuden sotekeskus (PirSote) -kehittämishanketta.

Mielenterveyspalvelujen hoitojonojen purkua vahvistettiin ja niiden muodostumista ehkäistiin nuorisovastaanotolle, perheneuvo- laan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon vuoden 2021 lisätalousarviossa myönnettyjen resurssien avulla. Palvelusetelitoi- mintaa laajennettiin ottamalla käyttöön koululaisten näöntutkimuksen palveluseteli ja ulottamalla lyhytpsykoterapia myös nuorten palveluvalikoimaan.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	9 943	9 855	88	9 043	0	813
Toimintakulut	-120 889	-118 128	-2 762	-108 181	-9 523	-424
Toimintakate	-110 946	-108 272	-2 674	-99 138	-9 523	389
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-306	-768	462	-590	-178	0

Vastaanottopalvelut

Vastaanottopalvelut toteuttavat väestön terveydentilan seurantaan, sairauksien diagnostiikkaa, terveyden edistämistä ja sen osana terveysneuvontaa ja terveystarkastuksia sekä suun terveydenhuollon, avokuntoutuksen ja avosairaanhoidon palvelut. Kokonaisuuteen kuuluu perusterveydenhuollon alueellisen vastaanotto toiminnan ja suun terveydenhuollon lisäksi perusterveydenhuollon erityisvastaanottojen palveluja. Palveluilla edistetään terveyttä ja ennaltaehkäistään sairauksien syntyä, tunnistetaan sairastumisriskissä olevat henkilöt varhain ja vastataan sairastuneiden hoidosta ja kuntoutuksesta.

Palvelukokonaisuuden talous

Vastaanottopalvelujen toimintakate toteutui 5,6 milj. euroa budjetoitua parempana. Kaupunginvaltuuston talousarviomuutoksissa palvelukokonaisuudelle kohdistettiin 2,8 milj. euron lisäykset. Koronapandemiasta aiheutui välittömiä nettokustannuksia arviolta

20,8 milj. euroa. Valtion laskennallisiin yksikkökorvauksiin perustuvat koronavastukset olivat 26,7 milj. euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 26,2 milj. euroa talousarviota suurempina, mikä johtui pääosin koronapandemian kustannuksiin saaduista valtionavustuksista. Vastaavasti kehittämissuunnitelmiin budjetoitujen rahoitusosuudet eivät toteutuneet suunnitellun mukaisesti. Terveysasematoiminnan maksutuotot alittuivat koronan aiheuttamasta poikkeustilanteesta johtuen, mutta vastaavasti suun terveydenhuollon maksutuotot toteutuivat budjetoitua suurempina.

Toimintakulut ylittivät talousarvion 20,6 milj. eurolla, mikä johtui pääosin palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen kasvusta. Henkilöstökulujen ylitykset aiheutuivat vastaanotto toiminnan ja massarokotuspisteiden kuluista. Vastaavasti suun terveydenhuollon henkilöstökulut alittivat budjetin rekrytointihaasteiden vuoksi. Palvelujen ostot

ylittyivät koronapandemiaan liittyvien laboratoriopalvelujen ja asiakaspalvelujen ostojen vuoksi. Lisäksi suun terveydenhuollon työvoimavajetta korvattiin ostopalvelulla. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmän ylitys aiheutui pääosin lääkinnällisen kuntoutuksen materiaalien ostojen sekä Ratinan massarokotuspisteiden ja Tesoman allianssin hoitotarvikkeiden ostojen vaikutuksista. Vuokrakulujen ylitys johtui pääosin Ratinan ja Messukeskuksen massarokotuspisteiden tilakustannuksista ja koneiden ja laitteiden vuokrista. Toimintakulujen ylityksessä näkyy myös palveluryhmälle kohdistettu osuus Tesoman hyvinvointialianssin toimijalle maksetusta bonuksesta, mikä kirjattiin palvelualueen yhteisiin eriin.

Investoinnit toteutuivat 0,1 milj. euroa talousarviota pienempinä, koska vastaanotto toiminnan lääkehuoltojärjestelmä jäi toteuttamatta ja koneita ja laitteita uusittiin suunniteltua vähemmän.

VASTAANOTTOPALVELUT

Toiminnan keskeiset muutokset

Koronapandemian torjuntatoimien ja tartuntatautilain edellyttämien toimien toteuttaminen olivat pääasiallisesti vastaanotto toiminnan vastuulla. Koronarokotusten järjestämisen lisäksi resursseja sitoivat merkittävästi esimerkiksi jäljitustoiminta ja pandemiavastaanotto. Palvelut tuli järjestää uudella tapaa lähengitystiepotilaiden hoidossa ja ohjauksessa. Muuttuvat toimintaohjeet vaativat tiivistä asiakastiedottamista sekä sisäistä viestintää.

Lielähti ja Kaukajärvi siirtyivät terveysasemien uuteen toimintamalliin. Kaikki kooltaan soveltuvat oman toiminnan terveysasemat ovat nyt uudessa mallissa. Toimintamallin terveysasemilla avattiin takaisinsoittopalvelu asiakkaille.

Suun terveydenhuollon lasten ja nuorten prosessin uusi toimintamalli otettiin vaiheittain käyttöön kesästä lähtien. Peltolammin ja Koiviston hammashoitolat siirtyivät remontoituun Tullinkulmaan alkuvuodesta. Oman toiminnan mobiilipalautekysely otettiin käyttöön suun terveydenhuollossa.

Päivystysapu 116117:n toteuttaminen alkoi yhteistyössä PSHP:n kanssa vuoden alusta lähtien.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	45 347	19 148	26 199	17 290	0	1 858
Toimintakulut	-119 442	-98 816	-20 626	-95 780	-2 730	-306
Toimintakate	-74 095	-79 668	5 573	-78 490	-2 730	1 552
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-289	-420	131	-420	0	0

Psykososiaalisen tuen palvelut

Psykososiaalisen tuen palvelukokonaisuuteen kuuluvat aikuissosiaalityön palvelut, päihde- ja maahanmuuttajapalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelujen ostopalvelut sekä vammais- ja kehitysvammaisten palvelut sekä näiden ostopalvelut. Palveluista 80 % tuetaan ostopalveluina. Mielenterveyspalvelut on integroitu PSHP:n tuottamiin palveluihin. Psykososiaalisen tuen palvelut vastaavat haavoittuvimmassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien kuntalaisten palvelutarpeisiin. Työskentelyn keskiössä on asiakkaiden toimintakyvyn ja elämänhallinnan ylläpitäminen ja vahvistaminen.

Palvelukokonaisuuden talous

Psykososiaalisen tuen palvelujen toimintakate toteutui 5,7 milj. euroa budjetoitua heikompana. Kaupunginvaltuuston talousarviomuutoksissa palvelukokonaisuudelle kohdistettiin 2,0 milj. euron lisäykset. Koronapandemiasta aiheutui välittömiä kustannuksia arviolta 1,0 milj. euroa. Valtion lasken-

nallisiin yksikkökorvauksiin perustuvat korona-avustukset olivat 1,1 milj. euroa.

Toimintatuotot ylittivät talousarvion 2,1 milj. eurolla, mikä johtui myyntituotosten ja korona-avustusten toteutamisesta. Myyntituottojen ylitystä selittävät pakolaisten erityiskustannuskorvaukset sekä kotikuntalain mukaan muilta kunnilta laskutetut vammaispalvelujen kotikuntakorvaukset. Palveluryhmälle kohdistettiin muihin välittömiin kustannuksiin saatua korona-avustusta mm. suojavarusteiden ja hoitotarvikkeiden kustannusten perusteella.

Toimintakulut toteutuivat 7,9 milj. euroa talousarviota suurempina, mikä johtui pääosin palvelujen ostoista. Vammaispalvelujen ostosten ylitykset johtuivat mm. palvelusetelien käytön lisääntymisestä ja omaan kotiin tuotusta palveluasumisesta, tehostetusta palveluasumisesta sekä kehitysvammaisten laitoshoidosta. Päihde- ja mielenterveyspalvelujen ylitykset aiheutuivat tehostetun palveluasumisen hoitovuorokausien ja huume kuntou-

tuksen asiakasmäärän lisääntymisestä. Henkilöstökulut ylittyivät mm. kehitysvammaisten ja aikuisten sosiaalipalvelujen sijaistarpeesta johtuen. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmä toteutui budjetoitua suurempana johtuen pääosin huume kuntoutuksen lääkkeitä sekä koronapandemian takia vähävaraisille hankituista maskeista ja hoitotarvikkeista. Avustukset toteutuivat talousarviota suurempina johtuen pääosin pakolaisten erityiskustannuskorvattavista kustannuksista ja ulkoisille palveluntuottajille korvattavista suojavälinekustannuksista. Lisäksi asiakasmaksuista kirjatut luottotappiot toteutuivat budjetoitua suurempina. Toimintakulujen ylityksessä näkyy myös palveluryhmälle kohdistettu osuus Tesoman hyvinvointiallianssin toimijalle maksetusta bonuksesta, mikä kirjattiin palvelualueen yhteisiin eriin.

Investoinnit toteutuivat suunnilleen talousarvion mukaisesti.

PSYKOSOSIAALISEN TUEN PALVELUT

Toiminnan keskeiset muutokset

Kehitysvammaisten asumispalvelut kilpailutettiin uudelleen 2021 syksyllä, ja sopimukset tulevat voimaan 1.1.2022. Vammaispalveluissa valmisteltiin Pirkanmaan apuvälinekeskukseen liittymistä. Kotitorisopimuksen uusi hankintakausi käynnistyi. Vammaispalveluista Kotitorille siirtyy kotihoidon palvelu ja avustaja- ja saattajapalvelu sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten kotihoitopalvelu ja ohjaus ja neuvonta. Hyvinvointialueen valmistelutyöhön osallistuttiin jo aktiivisesti.

Pirkanmaan kuntien yhteisen omais- ja perhehoidon sekä henkilökohtaisen avun keskuksen toiminta laajeni vuonna 2021 koskemaan henkilökohtaisen avun osalta myös palveluseteliä ja ostopalvelua. Henkilökohtaisen budjetoinnin hanke toteutettiin osana keskuskokonaisuuden toimintaa. Omaishoidon tuen palvelun siirtymistä hyvinvointialueelle valmisteltiin yhteistyössä Pirkanmaan kuntien kanssa ja toiminta alkaa pilottina 1.2.2022.

Päihde- ja mielenterveyspalveluissa kilpailutettiin kotiin vietävän tuetun asumisen palvelu keväällä 2021, ja sopimukset tulivat voimaan 1.8.2021. Tuettu asuminen tukiasunnossa -palvelu kilpailutettiin syksyllä 2021, ja sopimukset tulevat voimaan 1.2.2022. Tuetun asumisen palveluntuottajissa tapahtui joitakin muutoksia, mutta tarjousten määrä oli hankinnan tavoitteiden mukainen. Palveluntuottajat vastaavat hyvin asiakkaiden palvelujen tarpeeseen. Tuettu asuminen tukiasunnossa -palvelun hankinnassa päihde- ja mielenterveyspalveluissa sallivaan asumiseen tarjouksia ei saatu asiakasryhmän tarpeiden ja hankinnan tavoitteiden mukaisesti. Tuetun asumisen hankinnoissa korostettiin palveluiden vaikuttavuutta ja kotiin annettavan tuen määräaikaista. Hankinnoille asetettujen tavoitteiden saavuttamisen tueksi otetaan vuoden 2022 aikana palveluissa käyttöön GAS-menetelmä asiakkaiden kuntoutuksen tavoitteiden laatumiseen ja arviointiin. Päihde- ja mielenterveyspalveluiden sähköinen hakeminen otettiin käyttöön. Päihde- ja maahanmuuttajapalveluissa perustettiin uusi matalan kynnyksen päivätoimintakeskus päihdeikäisille.

Turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksen asiakasmäärää laskettiin 50 asiakkaalla heinäkuussa Maahanmuuttoviraston ohjeistuksen mukaisesti. Toimintaa mukautettiin asiakasmäärän laskun myötä.

Aikuissosiaalityötä kehitettiin toiminnallisesti PirSote -hankkeen tuella. Painopisteenä oli sote-keskusten sosiaalityön ja sosiaali-ohjauksen vahvistaminen ja liikkuvan sosiaalityön työmuodon juurruttaminen. Liikkuvaa sosiaalityötä kehitettiin Asumisen tukea nopeasti, joustavasti ja lähelläsi -hankkeen Nopsajalka-tiimin keinoin, jotka vastaavat asumisen kriisitilanteisiin. Matalan kynnyksen monialainen talousneuvolatoiminta vakiintui aikuissosiaalityön peruspalveluiden toiminnaksi. Kokonaisasunnottomuus ja pitkäaikaisasunnottomuus vähenivät vuonna 2021 edellisvuoteen verrattuna.

Asiakasmaksulain 1.7.2021 voimaan tullut muutos muutti vammaisten henkilöiden asumisen ja päiväaikaisen toiminnan sekä päihde- ja mielenterveysasiakkaiden asiakasmaksujen perusteita.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	23 516	21 392	2 124	19 451	0	1 941
Toimintakulut	-147 549	-139 673	-7 877	-134 175	-1 987	-3 510
Toimintakate	-124 033	-118 281	-5 753	-114 724	-1 987	-1 569

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Investointimenot	-121	-111	-10	-111	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	37	0	37	0		

Sairaalapalvelut

Palvelukokonaisuus sisältää sairaalahoidon ja -kuntoutuksen, poliklinikka-toiminnan ja saattohoidon palveluja sekä kotiin annettavia palveluja kuten mobiilihoitajat ja kotiutustiimi. Erikoissairaanhoiton palvelut, päivystystoiminta (Acuta) ja ensihoito hankitaan pääosin Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä (PSHP). Lisäksi käytössä on erikoissairaanhoiton palveluseleitä ja valinnanvapauden puitteissa asiakkaat voivat myös itse valita haluamansa julkisen erikoissairaanhoiton palveluntuottajan. Sairaala- ja kuntoutuspalveluja tuotetaan sekä kaupungin omana toimintana että hankitaan ostopalveluina.

Palvelukokonaisuuden talous

Sairaalapalvelujen toimintakate toteutui 9,2 milj. euroa budjetoitua parempana. Kaupunginvaltuuston talousarvio-muutoksessa palvelukokonaisuudelle kohdistettiin 0,1 milj. euron lisäys. Koronapandemiasta aiheutui välittömiä kustannuksia arviolta 11,4 milj. euroa lähinnä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin (PSHP) osalta. Vastaavasti koronatilanteen vuoksi PSHP:n kiireetön hoito toteutui suunniteltua pienempänä. Val-

tion laskennallisiin yksikkökorvauksiin perustuvat korona-avustukset olivat 8,9 milj. euroa.

Toimintatuotot ylittivät talousarvion 8,8 milj. eurolla, mikä johtui pääosin valtiolta saaduista korona-avustuksista. Valtio korvasi kaupungille sairaanhoitopiirin laskuttamia koronakustannuksia vasta 1.4.2021 alkaen, joten avustukset eivät kompensoi kaikkia sairaanhoitopiirin laskuttamia koronakustannuksia.

Toimintakulut toteutuivat 0,4 milj. euroa budjetoitua pienempinä, mikä aiheutui pääosin henkilöstökulujen toteumasta. Henkilöstökulujen alitukseen vaikuttivat kuntouksen avoimet vakanssit, suunniteltua suuremmat vanhempainpäiväraha- ja sairausvakuutuskorvaukset sekä arvioitua pienempi lomapalkkavelan muutos. Myös palvelujen ostot toteutuvat kokonaisuutena budjetoitua pienempinä sairaanhoitopiiriltä siirtyneiden yksiköiden ostojen toteumasta johtuen. Vastaavasti palvelujen ostot PSHP:ltä, puhtaanapitopalvelut, työterveyshuollon kustannukset ja työvoiman vuokraus toteutuivat talousarviota suurempina. Tarvikekustannukset ylittyivät koronapandemias- ta johtuvan henkilökunnan ja omaisten

suojautumisen vuoksi. Vuokrakulut toteutuivat budjetoitua suurempina, mikä aiheutui PSHP:ltä siirtyneistä yksiköistä sekä koneiden ja kaluston vuokrista.

Pirkanmaan sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoiton palvelutilauksen toteuma oli 330,9 milj. euroa ja erityisvelvoitemaksun 4,7 milj. euroa. Toteuma ylitti talousarvion 0,7 milj. eurolla. Palvelutilauksen laskutus kasvoi 9,5 % (28,6 milj. euroa) vuoteen 2020 verrattuna, mutta se ei ole vertailukelpoinen psykiatrian palvelujen integraatiosta, koronapandemiasta ja siirtoviivemaksun poistumisesta johtuen. PSHP laskutti aiheutuneita koronakustannuksia noin 11 milj. euroa, mutta vastaavasti ei-kiireellinen toiminta toteutui suunniteltua pienempänä koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Ensihoidon laskutus toteutui 0,2 milj. euroa budjetoitua suurempina. PSHP:n erikoissairaanhoiton palvelutilauksen, erityisvelvoitemaksun, ensihoidon ja psykiatrian konsultaatiopalvelujen menot olivat yhteensä 344,6 milj. euroa, mikä tarkoittaa yhteensä 1,1 milj. euron ylitystä talousarvioon. Saadut korona-avustukset kompensoivat ylityksen.

SAIRAALAPALVELUT

Toiminnan keskeiset muutokset

Sairaalapalvelujen palvelukokonaisuus aloitti toimintansa vuoden 2021 alussa. Uusi palvelukokonaisuus muodostettiin yhdistämällä kaupungin omat ja ostopalveluna hankittavat sairaala- ja kuntoutusosastojen palvelut sekä mobiilihoitaja- ja kotiutustiimitoiminnot samaan palvelukokonaisuuteen PSHP:lta pääosin hankittavan erikoissairaanhoidon kanssa. Muutokseen liittyen PSHP:sta siirtyi yksi vuodeosasto, kuntoutusosastojen lääkäripalvelut ja geriatrian poliklinikka osaksi kaupungin omaa kuntoutustoimintaa. Organisaatiomuutoksen tavoitteena oli selkeyttää hoitoketjujen toimintaa ja johtamista sekä vahvistaa perustason palveluja.

Henkilöstön rekrytointihaasteet lisääntyivät vuoden loppua kohden, ja kaikkia vakansseja ei saatu täytettyä yrityksistä huolimatta. Avoimeksi jääneitä vakansseja pyrittiin mahdollisuuksien mukaan korvaamaan vuokratyövoimalla. Rekrytointihaasteita oli myös muilla kuin Sairaalapalveluilla, ja vaikea henkilöstötilanne näkyi syksystä alkaen hoitoketjujen toiminnassa odotusaikojen pidentyessä sekä erikoissairaanhoidosta jatkokuntoukseen että jatkokuntoutuksesta edelleen kotihoitoon ja 24/7-hoivaan. Kokonaisuudessaan erikoissairaanhoidon vuodeosastokäyttö kuitenkin väheni 3,9 % vuoteen 2020 verrattuna.

Psykiatrian integraatio toteutettiin vuoden 2021 alusta. Integraatiossa Tampereen kaupungin psykiatrian avohoito liittyi osaksi PSHP:n psykiatrian kokonaisuutta (Toimialue 5). Toiminnan käynnistymiseen liittyi haasteita, ja esimerkiksi avohoidossa oli useita täyttämättömiä vakansseja. Psykiatrian vuodeosastohoidon käyttö kasvoi 2,6 % vuoteen 2020 verrattuna, mutta käytön kasvu pieneni vuoden loppua kohden.

Alkuvuonna 2021 koronapandemia vaikutti merkittävästi sairaala- ja kuntoutusosastojen toimintaan. Pandemia aiheutti sekä potilaiden että henkilöstön sairastumisia tilanteessa, jossa rokotteita ei ollut vielä käytössä.

Käyttötalous (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2021	Ero	Alkuper. TA 2021	KV:n muutokset	Muut muutokset
Toimintatuotot	15 275	6 441	8 834	5 345	0	1 097
Toimintakulut	-383 705	-384 093	388	-381 750	-145	-2 199
Toimintakate	-368 430	-377 652	9 222	-376 405	-145	-1 102